

■ SURREALIZM – ODKRYWANIE ŚWIATA SNÓW I WYOBRAŹNI

Surrealiści uznali, że w sztuce i życiu za mało uwagi poświęca się snom i marzeniom, a nawet szaleństwu czy magii. Ludzi zbyt ufać rozumowi i logice, lekceważąc własną wyobraźnię, przez co ograniczają swoje postrzeganie świata i stępują wrażliwość. Artyści surrealistyczni postanowili dowartościować obszar podświadomości i wypływających z niej skojarzeń i symboli. W swojej twórczości odwoływali się do sfery nadrealnej, z francuskiego *surrealite* [sirrealite], gdzie świadomość i nieświadomość mają równe prawa, a człowiek może być prawdziwie wolny i twórczy. Dla surrealistów sztuka była narzędziem poznawania samych siebie, światopoglądem i postawą życiową. Przełomowy charakter tego nurtu polega na myśleniu o sztuce jako aktywności dostępnej każdemu człowiekowi. Surrealiści w centrum zainteresowania stawiali bowiem nie dzieło, ale sam proces twórczy, będący wyzwoleniem wyobraźni.

SALVADOR DALÍ,
Homar-telefon, telefon z gipsowym odlewem homara na słuchawce, 15 x 30 x 17 cm, galeria Tate Modern w Londynie, 1936 r.

JOAN MIRÓ [joan miro],
Karnawał Arlekina, olej na płótnie, 66 x 90 cm, Galeria Sztuki Albright-Knox w Buffalo (Stany Zjednoczone), 1924–1925 r.

W tworzonych przez Miró obrazach, grafikach, kolażach, tkaninach, dekoracjach teatralnych, ceramice i rzeźbie można zaobserwować spójną estetykę inspirowaną nie tylko surrealizmem, lecz także sztuką prymitywną i rysunkami dzieci. Artysta kreował fantastyczne, groteskowe światy pełne zagadkowych znaków i humorystycznych postaci. Pomimo że zaprezentowane dzieło nie jest realistyczne, oddziałuje atmosferą dziecięcej radości i zabawy.

SALVADOR DALÍ

Malarz, rysownik, twórca obiektów i grafik. W wieku 25 lat przyłączył się do grupy surrealistów skupionych wokół poety Andrégo Bretona i wraz z reżyserem Luisem Buñuelem stworzył *Psa andaluzyjskiego* – pierwszy film surrealistyczny. Po usunięciu z grona surrealistów Dalí nadal tworzył w duchu tego kierunku, przekładając zainteresowanie psychoanalizą na liczne dzieła malarskie. Artysta przedstawiał w swoich pracach formy z podświadomości, wywoływane za pomocą metod twórczych własnego pomysłu, takich jak np. wymuszanie złudzeń wzrokowych. Dalí widział w nieświadomości potencjał zdolny zrewolucjonizować życie współczesne. Artysta często występował publicznie, np. w telewizji, kreując się na ekscentryka, zaskakującego sposobem bycia i pojmowania rzeczywistości.

Salvador Dalí żył w latach 1904–1989.

